

Toets flora en fauna

President Verhofstadtstraat – Groeskuilenstraat en Virmundtstraat te Gemert

Datum : 5 november 2014
Projectnummer : 14-0249
Opdrachtgever : Casper Kalb Projectaandrijving
Rector de Vethstraat 16
5425 VM De Mortel

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In verband met de voorgenomen ontwikkeling op de locaties President Verhofstadtstraat – Groeskuilenstraat en Virmundtstraat in Gemert is het noodzakelijk een toetsing aan de Flora- en faunawet uit te voeren. De voorgenomen ontwikkeling betreft de sloop van in totaal 10 woningen waarvoor in de plaats nieuwe woningen worden gebouwd. Ten behoeve van de planologische procedure is het nodig te onderzoeken of er beschermde planten en/of dieren op de locatie aanwezig zijn en op welke wijze de werkzaamheden hierop effect hebben.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de Flora- en faunawet.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in de tabellen van beschermde flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de Flora- en faunawet wordt gehandeld.

2 Wettelijk kader

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden in twee wetten geregeld. Soortbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet. Gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 en in het beleid voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Deze toets flora en fauna is gericht op soortbescherming. Vanwege de ligging van het plangebied en de lokale aard van de voorgenomen plannen is gebiedsbescherming niet van toepassing. De Natuurbeschermingswet en het beleid voor de EHS worden daarom buiten beschouwing gelaten.

2.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt soorten, niet individuele planten of dieren, om te voorkomen dat het voortbestaan van de soort in gevaar komt. Doelstelling van de Flora- en faunawet is de bescherming en het behoud van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is het 'Nee, tenzij' principe. Dit betekent dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan.

In de Flora- en faunawet geldt een verbod op activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten. De bescherming van soorten is geregeld middels een aantal verbodsbepalingen. In dit geval zijn vooral artikel 8 tot en met 12 van belang.

Artikel 8: Het is verboden beschermde planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9: Het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10: Het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11: Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12: Het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

De Flora- en faunawet beschermt alle inheemse zoogdieren (op de huismuis, de bruine rat en de zwarte rat na), vogels, reptielen en amfibieën. Bij de vissen, ongewervelde dieren en planten zijn alleen die soorten beschermd die als zodanig in de wet zijn aangewezen. Alle beschermde soorten, met uitzondering van de vogels, staan in de tabellen 1, 2 en 3 van de Flora- en faunawet.

Tabel 1: Algemene soorten

Dit betreft soorten waarvoor in het geval van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet.

Tabel 2: Overige soorten

Dit betreft zeldzame en veelal bedreigde soorten. Voor deze soorten wordt in het geval van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling verleend voor de verbodsbepalingen artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet, mits de activiteiten uitgevoerd worden op basis van een door de minister van Economische Zaken (EZ) goedgekeurde gedragscode. Wanneer geen gedragscode wordt gevolgd, is bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing nodig.

Tabel 3: Strikt beschermde soorten

Onder deze tabel vallen onder andere de soorten die beschermd zijn volgens de Europese Habitatrichtlijn. Voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze soorten geen vrijstelling, hiervoor moet dus een ontheffing aangevraagd worden.

Vogels en hun nesten mogen tijdens het broeden niet worden verstoord. Daarnaast bestaat er een lijst van het ministerie van EZ waarop de vogels zijn opgenomen waarvan het nest jaarrond beschermd is.

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Flora- en faunawet een zorgplicht. Deze zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

3 Plangebied en werkzaamheden

Het plangebied bestaat uit twee locaties. De eerste locatie ligt op de kruising tussen de President Verhofstadtstraat en de Groeskuilenstraat. De tweede locatie ligt op de kruising van de Virmundtstraat met de Wassenaarstraat. Beide locaties liggen binnen de bebouwde kom van Gemert. Op beide locaties staan woningen met dakpannen bedekt. Bij de woningen liggen siertuinen. In figuur 1 is de ligging van de twee locaties weergegeven. In figuur 2 en 3 wordt op een luchtfoto de begrenzing van de locaties weergegeven. Op pagina 5 en 6 staan enkele foto's van het plangebied.

De voorgenomen ontwikkeling betreft het slopen van de woningen op beide locaties. In totaal gaat het om 10 woningen. Hiervoor in de plaats worden nieuwe woningen gebouwd.

Figuur 1. Ligging twee locaties plangebied (rood omlijnd) Locatie 1 = President Verhofstadtstraat – Groeskuilenstraat. Locatie 2 = Virmundtstraat – Wassenaarstraat. (bron: Google Maps)

Figuur 2. Begrenzing locatie 1 President Verhofstadtstraat – Groeskuijenstraat

Figuur 3. Begrenzing locatie 2 Virmundtsstraat – Wassenaarstraat

Foto 1. Woningen President Verhofstadtstraat

Foto 2. Tuinen President Verhofstadtstraat

Foto 3. Woningen Groeskuijenstraat

Foto 4. Achterzijde Groeskuijenstraat

Foto 5. Woningen Virmundtstraat

Foto 6. Tuinen Virmundtstraat

4 Natuurwaarden

In het kader van deze toets flora en fauna heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden. Aan de hand van bekende verspreidingsgegevens uit onder andere verspreidingsatlassen is bepaald welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden. Tijdens het veldbezoek zijn alle op de locatie aanwezige biotopen opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde plant- en diersoorten. Op basis van expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen.

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 5 november 2014 in de middag. De weersomstandigheden waren als volgt: bewolkt, windstil en circa 12 °C.

4.1 Flora

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. In het plangebied zijn alleen algemene plantensoorten en tuinplanten aangetroffen. Vanwege de kenmerken en het gebruik van het plangebied kan het voorkomen van beschermde plantensoorten redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.2 Amfibieën

Gezien de kenmerken van de locaties en de ligging binnen de bebouwde kom is het voorkomen van beschermde amfibieën uit FFtabel 2 en 3 redelijkerwijs uit te sluiten. Mogelijk worden de locaties wel gebruikt door enkele individuen van de algemene soort gewone pad (FFtabel 1).

De voorgenomen ontwikkeling kan negatief effect hebben op de mogelijk voorkomende beschermde soorten amfibieën van FFtabel 1. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Er hoeven zodoende voor de soorten amfibieën van FFtabel 1 geen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

4.3 Vogels

Algemeen voorkomende vogelsoorten kunnen broedgelegenheid vinden in de bomen en struiken die in de tuinen van de woningen staan. De tuinen vormen voor deze soorten geschikt foerageergebied. Tijdens het veldbezoek zijn enkele algemene vogelsoorten waargenomen, waaronder merel, zwarte kraai en houtduif. In een berkenboom op de grens van de locatie Virmundtstraat was een nest van waarschijnlijk zwarte kraai aanwezig. Er zal met de voorgenomen ontwikkeling broed- en foerageergebied verdwijnen. In de directe omgeving van de locaties blijft broed- en foerageergebied behouden, zodat er ten aanzien van deze functie geen negatieve effecten te verwachten zijn. Daarnaast zal waarschijnlijk in de nieuwe situatie weer broed- en foerageergebied op de locaties aanwezig zijn. Gedurende het broedseizoen zijn vogels strikt beschermd. Wanneer er bomen of struiken worden gekapt als vogels aan het broeden zijn, zal dit tot verstoring leiden. Door bomen en struiken buiten het broedseizoen te kappen kunnen negatieve effecten op broedende vogels worden voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met half juli.

Op beide locaties zijn tijdens het veldonderzoek huismussen gehoord. Er zijn geen visuele waarnemingen van huismussen gedaan. Mogelijk hebben huismussen een nestplek op de daken van de te slopen woningen. Dit kon echter niet worden vastgesteld. De nesten van huismussen zijn jaarrond beschermd. Indien nesten van huismussen aanwezig zijn, zal sloop van de woningen leiden tot vernietiging hiervan. Nader onderzoek is nodig om vast te stellen of er op de daken van de te slopen woningen daadwerkelijk nestenplekken van huismus aanwezig zijn. Dit nader onderzoek dient te worden uitgevoerd in de periode april tot en met juni.

De te slopen woningen bieden mogelijkheden voor nestplekken van gierzwaluwen. Deze vogels kunnen bijvoorbeeld nestelen in openingen onder de dakgoten of op plekken van uitgebroken stenen. Dit soort plekken is bij de te slopen woningen aanwezig (zie foto 7 op de volgende pagina). Ten tijde van het veldbezoek waren gierzwaluwen al voor overwintering naar Afrika vertrokken. Zichtwaarnemingen waren zodoende niet mogelijk. Aangezien de woningen mogelijkheden bieden voor nestplekken van gierzwaluwen is het voorkomen van nestplekken van deze vogels niet uit te sluiten. De nesten van gierzwaluwen zijn jaarrond beschermd. Indien nesten van gierzwaluwen aanwezig zijn, zal sloop van de woningen leiden tot vernietiging hiervan. Nader onderzoek moet uitwijzen of er in de te slopen woningen daadwerkelijk nestplekken van gierzwaluwen aanwezig zijn. Dit nader onderzoek dient te worden uitgevoerd in de periode mei tot en met half juli.

Foto 7. Openingen die geschikt zijn als nestplek van gierzwaluw

4.4 Zoogdieren

De locaties kunnen functioneren als (onderdeel van het) leefgebied van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren van FFtabel 1, zoals mol, egel en algemene muizensoorten. De voorgenomen ontwikkeling kan negatieve effecten tot gevolg hebben voor deze soorten. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Er hoeven zodoende voor deze soorten zoogdieren geen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) vaste rust- en verblijfplaatsen van zwaardere beschermde soorten grondgebonden zoogdieren aangetroffen. Gezien de kenmerken en het gebruik van de locaties en de ligging binnen de bebouwde kom kan het voorkomen van grondgebonden zoogdieren uit FFtabel 2 en 3 redelijkerwijs worden uitgesloten.

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens et al.1997) en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis, meervleermuis, franjestaart, baardvleermuis, Brandts vleermuis en gewone grootoorvleermuis (alle FFtabel 3) voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Uit het veldbezoek blijkt dat het zeer waarschijnlijk is dat er vliegactiviteit van vleermuizen zal zijn op de locaties van de te slopen woningen en de directe omgeving. De tuinen bij de woningen zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. In de omgeving van de te slopen woningen blijft geschikt foerageergebied behouden. Daarnaast zullen naar verwachting de locaties in de nieuwe situatie weer geschikt zijn als foerageergebied. Ten aanzien van deze functie zijn zodoende geen negatieve effecten te verwachten.

De te slopen woningen bieden mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. De vleermuizen kunnen de gebouwen onder andere binnenkomen via open stootvoegen, kieren bij dakgoten, kozijnen en loodslabben. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn strikt beschermd. Indien verblijfplaatsen aanwezig zijn, zal sloop van de woningen leiden tot vernietiging hiervan. Nader onderzoek moet uitwijzen of er in de te slopen woningen daadwerkelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Dit nader onderzoek dient middels meerdere onderzoeksronden te worden uitgevoerd in de periode half mei tot en met eind september.

Op de locaties van de te slopen woningen en de directe omgeving daarvan ontbreken structuren die kunnen functioneren als vliegroute voor vleermuizen. Het voorkomen van belangrijke vliegroutes van vleermuizen kan zodoende worden uitgesloten.

4.5 Overige soortgroepen

Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat op de locaties van de te slopen woningen geschikte biotopen ontbreken voor beschermde soorten reptielen, dagvlinders, libellen, vissen, mieren en kevers. Het voorkomen van beschermde soorten uit deze soortgroepen kan daarom worden uitgesloten.

5 Conclusie

In het plangebied komen mogelijk beschermde soorten voor die vermeld staan in de tabellen van de Flora- en faunawet. Tabel 1 op de volgende pagina geeft een samenvatting van de conclusies.

De locaties van de te slopen woningen worden mogelijk gebruikt als (onderdeel van het) leefgebied door algemeen voorkomende soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren die zijn opgenomen in FFtabel 1. De voorgenomen ontwikkeling heeft mogelijk negatieve effecten op deze soorten. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Er hoeven zodoende voor deze soorten geen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

De tuinen bij de te slopen woningen zijn geschikt als broed- en foerageergebied voor algemeen voorkomende vogelsoorten. De voorgenomen ontwikkeling heeft geen negatieve effecten tot gevolg ten aanzien van broed- en foerageergebied. Door bomen en struiken buiten het broedseizoen te kappen worden negatieve effecten ten aanzien van broedende vogels voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met half juli.

Mogelijk zijn op de daken van de te slopen woningen nesten van huismussen aanwezig. Nestplekken van huismussen zijn jaarrond beschermd. Nader onderzoek dient uit te wijzen of er daadwerkelijk nestplekken van huismussen aanwezig zijn op de daken van de te slopen woningen.

De te slopen woningen bieden mogelijkheden voor nestplekken van gierzwaluwen. Nestplekken van deze vogels zijn jaarrond beschermd. Nader onderzoek is nodig om vast te stellen of er daadwerkelijk nestplekken van gierzwaluwen aanwezig zijn in de te slopen woningen.

De mogelijk op de locaties voorkomende vleermuizen zijn strikt beschermd. Vleermuizen kunnen de tuinen bij de te slopen woningen gebruiken om te foerageren. De voorgenomen ontwikkeling zal geen negatieve effecten tot gevolg hebben ten aanzien van foeragerende vleermuizen.

De te slopen woningen bieden mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Verblijfplaatsen van deze dieren zijn strikt beschermd. Nader onderzoek is nodig om vast te stellen of verblijfplaatsen van vleermuizen daadwerkelijk aanwezig zijn. Op basis van de resultaten van het nader onderzoek kan worden bepaald of er negatieve effecten optreden en welke vervolgstappen nodig zijn.

Tabel 1. Samenvatting conclusie

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing	Maatregelen
Amfibieën	FFtabel 1	Landhabitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Grondgebonden zoogdieren	FFtabel 1	Leefgebied	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Vogels (niet jaarrond beschermd)	Vogels	Foerageergebied en broedgebied	Ja	Nee	Kappen buiten broedseizoen
Huismussen (jaarrond beschermd)	Vogels	Broedgebied	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek april t/m juni
Gierzwaluwen (jaarrond beschermd)	Vogels	Broedgebied	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek mei t/m juli
Vleermuizen	FFtabel 3	Foerageergebied	Nee	Nee	-
Vleermuizen	FFtabel 3	Verblijfplaats	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek mei t/m sept.

Literatuur

- Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdierverseniging- rapport 2010.44. Zoogdierverseniging, Nijmegen.
- Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten, 22 februari 2005.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

www.vlindernet.nl
www.waarneming.nl
www.telmee.nl
www.zoogdierverseniging.nl
www.libellennet.nl
www.eis-nederland.nl
www.ravon.nl